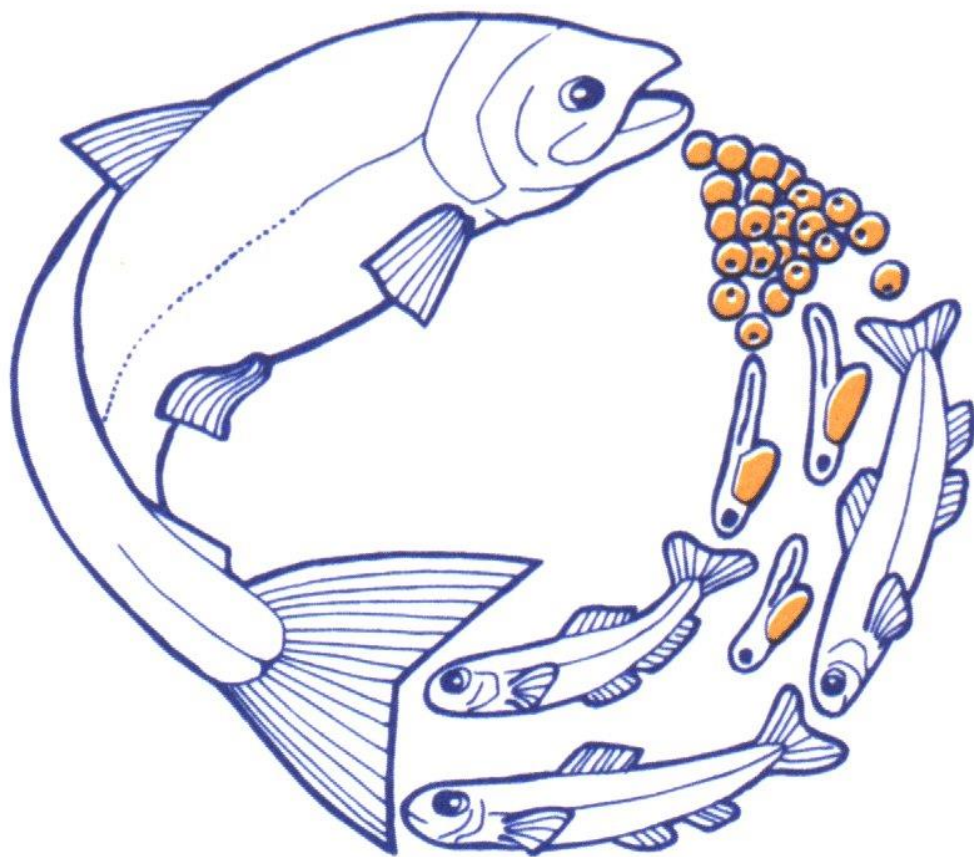

DCV

Danmarks Center for Vildlaks

Aktivitetsrapport
2022

Danmarks Center for Vildlaks
Aktivitetsrapport
2022

Forord

Denne aktivitetsrapport er ment som information om Danmarks Center for Vildlaks (DCV) forskellige aktiviteter, samt som afrapportering til myndighederne i forbindelse med tilladelser opnået i 2022 eller tidligere. Den beskriver mængden af laks og ørreder, der er sat ud, udsætningsvandløbene, indfangning og afstrygning af moderfisk samt beholdningen af fisk til udsætning. Desuden er der en kort beskrivelse af de øvrige aktiviteter som DCV har beskæftiget sig med i 2022. Yderligere information kan fås ved at rette henvendelse til Danmarks Center for Vildlaks på dcv@vildlaks.dk eller telefon: 86 44 72 98. Generelle informationer om DCV kan ses på vores hjemmeside vildlaks.dk.

Udover produktion af udsætningsfisk udfører DCV også rådgivnings- og konsulentopgaver, f.eks. projektering af vandløbsrestaurering, effektundersøgelser, bestandsundersøgelser m.m. DCV deltager også i forskellige fiskeribiologiske undersøgelser, samt forsøgsopdræt, hovedsageligt i samarbejde med DTU-Aqua. Laksens Hus er et formidlingscenter ved Skjern Å, der primært henvender sig til lystfiskere og andre naturinteresserede. Udover information om fiskeriet og salg af fiskekort mm. formidler Laksens Hus den nyeste viden om ophjælpningsarbejdet og de vilde bestande af laksefisk i Skjern Å. Laksens Hus drives med støtte fra Lystfiskere, bredejere og kommuner.

Tak til sponsorer og bidragsydere, foruden DCV ikke ville være i stand til at arbejde for ophjælpning af de danske bestande af laksefisk.

Indholdsfortegnelse

1. Udsætninger	3
1.1 Udsætninger i danske vandløb.....	3
1.2 Eksport til Tyskland.....	4
2. Fangst af laks og ørred.....	5
2.1 Gudenåen – indfangning af laksemoderfisk.....	5
2.2 Gudenåen – lystfiskerfangster	6
2.3 Skjern Å – lystfiskerfangster	6
2.4 Varde Å – lystfiskerfangster	7
2.5 Ribe Å – lystfiskerfangster.....	7
3. Indlægning og afstrygning af laksemoderfisk.....	7
3.1 Indlægning og afstrygning – Gudenåen	7
3.2 Indlægning og afstrygning – Skjern Å, Varde Å og Ribe Å.....	8
3.5 Afstrygning af genbank	11
4. Beholdning af fisk	12
4.1 DCV-Randers.....	12
4.2 DCV-Skjern.....	12
5. Øvrige aktiviteter	13
5.1 Vandløbsrådgivning og konsulentopgaver	13
5.2 Aktiviteter i Tyskland.....	13
5.3 Mærkningsundersøgelser.....	13
5.4 Opdræt af aborrer	14
5.5 Laksens Hus	14
6. Personale	15

1. Udsætninger

1.1 Udsætninger i danske vandløb

Der blev i 2022 udsat 220.240 stk. 1-års laksesmolt, 25.090 stk. 1-år lakseungfisk og 60.000 stk lakseyngel i Gudenåen nedstrøms Tangeværket, og i Skjern Å blev der udsat 25.240 stk. 1-år laksesmolt og 187.000 stk. ½-års ungfisk. Alle udsætninger i Danmark er vist i tabel 1.

Tabel 1. Udsætninger af laks i danske vandløb 2022. F = fedtfinnen afklippet.

Afd.	Type	Vandløb	Mærket	Antal
Randers	1-års smolt	Gudenå	Nej	220.240
Randers	1-års ungfisk	Gudenå	Nej	25.090
Randers	Yngel	Gudenå	Nej	60.000
Randers	1-års smolt	Skjern Å	Ja	25.240
Skjern	½-års ungfisk	Skjern Å	F	187.000
Randers	1-års smolt	Varde Å	F	32.990
Randers	1-års ungfisk	Varde Å	F	22.290
Randers	½-års ungfisk	Varde Å	F	70.440
Skjern	½-års ungfisk	Varde Å	F	6.000
Randers	1-års smolt	Sneum Å	Nej	10.510
Randers	1-års ungfisk	Sneum Å	Nej	9.930
Skjern	½-års ungfisk	Sneum Å	Nej	35.000
Randers	½-års ungfisk	Konge Å	F	20.650
Randers	½-års ungfisk	Ribe Å	F	30.880
Skjern	½-års ungfisk	Brede Å	Nej	20.000
Randers	1-års smolt	Vidå	Nej	11.030
Randers	1-års ungfisk	Vidå	Nej	8.550
Skjern	½-års ungfisk	Vidå	Nej	27.000
Randers	Yngel	Vidå	Nej	17.000

Udsætningslaksene til Skjern Å, Varde Å Ribe Å og Kongeåen blev mærket med et finneklip (fedtfinnen) for senere at kunne skelne vilde laks fra udsatte laks.

DCV har etableret et samarbejde med kommunerne langs Skjern Å, Skjern Å Sammenslutningen, Naturstyrelsen og Fiskeplejen for at redde og genophjælpe bestandene af ørreder i Skjern Å Systemet. Udover at sætte fokus på forskellige problematikker i hav, fjord og å, betyder samarbejdet en genoptagelse af udsætninger af ørred ungfisk i Skjern Å efter en revideret udsætningsplan. I vinteren 2021/22 startede arbejdet med at indfange ørred moderfisk, og i løbet af 2022 er der i alt udsat 25.800 stk. ørredyngel og 61.000 stk. ½-års ørreder. Herudover blev der udsat 13.950 stk. 1-års ørreder som stammede fra moderfisk indfanget i december 2020. Ørredudsætningerne er vist i tabel 2.

Tabel 2. ørredudsætninger fra DCV-Skjern 2022.

Type	Vandløb	Antal
1-års	Skjern Å	13.950
Yngel	Skjern Å	25.800
½-års	Skjern Å	61.000

1.2 Eksport til Tyskland

Leveringer af lakseæg, -yngel og -ungfisk fra DCV til udsætninger i tyske vandløb i 2022 er vist i tabel 3.

Tabel 3. Antal lakseungfisk og -æg leveret til udsætning eller videreopdræt i Tyskland i 2022. Lagan er laks hvis genetik stammer fra den vestsvenske elv med samme navn. Dansk er laks af dansk afstamning produceret på overskudsmateriale fra Gudenåen og Skjern Å.

Type	Stamme	Antal	Vandsystem
Øjenæg	Lagan	450.000	Elben
Øjenæg	Lagan	38.000	Weser
Øjenæg	Dansk	20.000	Weser
Øjenæg	Dansk	10.000	Ems
1-års smolt	Dansk	19.640	Elben
1-års smolt	Dansk	8.770	Ems
1-års smolt	Dansk	8.100	Weser
1-års smolt	Dansk	2.000	Treene
1-års ungfisk	Dansk	5.660	Ems

½-års	Dansk	5.120	Weser
½-års	Dansk	89.470	Elben
Grønæg	Lagan	50.000	Elben

Der blev i alt eksporteret 50.000 stk. grønæg, 518.000 stk. øjenæg, 94.590 stk. ½-års laks, 5.660 stk. 1-års ungfisk og 38.510 stk. 1-års smolt til tyske vandløb i 2022.

2. Fangst af laks og ørred

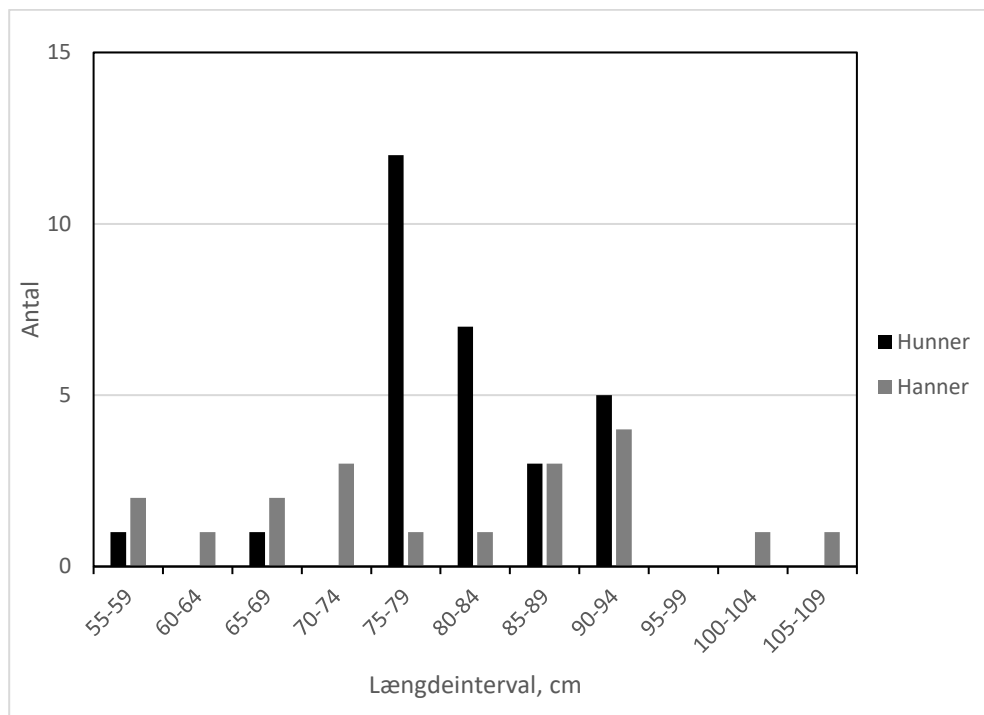
2.1 Gudenåen – indfangning af laksemoderfisk

Som i de tidligere år, foregik elfiskeriet efter laksemoderfisk i samarbejde med Bjerringbro og Omegns Sportsfiskerforening, Langå Sportsfiskerforening, Randers Sportsfiskerklub og Gudenåens Ørredfond. Elfiskeriet fandt sted den 24. og 29. november mellem Bjerringbro og Ulstrup. Fangsterne er vist i tabel 4.

Tabel 4. Samlet fangst ved elfiskeri i Gudenåen i 2022. Vandstanden ved Bjerringbro er angivet i meter over dansk normal nul efter data på vandportalen.dk.

Dato	Strækning	Vandtemp., °C	Vandstand, m	Laks	Havørreder obs.
24. nov.	Bjerringbro – Ulstrup	5,5	3,45	33	12
29. nov.	Bjerringbro - Bamsebo	6,2	3,60	15	6

Der blev i alt fanget 48 laks – fordelt på 29 hunner og 19 hanner. Der blev observeret 18 havørreder. Laksenes længdefordeling er vist på figur 1.

Figur 1. Længdefordeling af 48 laks fanget ved elfiskeri i Gudenåen i 2022.

2.2 Gudenåen – lystfiskerfangster

Hjemmesiden gudenaasammenslutningen.dk viser alle registrerede laksefangster fra Gudenåen. Det samlede antal laksefangster i Gudenåen i 2022 var på 409 laks. Det er på samme niveau som i 2021, hvor der blev indberettet 400 laks.

2.3 Skjern Å – lystfiskerfangster

Lystfiskere ved Skjern Å indrapporterede i 2022 1.912 laksefangster, hvoraf 1.539 blev genudsat, samt 425 havørredfangster (alle genudsat). Det er 27 % flere laks og 24 % flere ørreder end i 2021, hvor der blev indberettet 1.502 laks og 343 ørreder (<https://skjernaasam.dk/>).

2.4 Varde Å – lystfiskerfangster

Lystfiskere ved Varde Å fangede i 2022 i alt 1284 laks, hvoraf 1072 blev genudsat (<https://varde-sportsfiskerforening.dk/fangststatistik/>).

2.5 Ribe Å – lystfiskerfangster

Lystfiskere ved Ribe Å fangede i 2021 i alt 520 laks, hvoraf 417 blev genudsat (http://www.ribeaasystemet.dk/fish_rapport_view.php).

3. Indlægning og afstrygning af laksemoderfisk

3.1 Indlægning og afstrygning – Gudenåen

I efteråret 2022 blev der hjembragt 48 laks fra Gudenåen fanget vha. elfiskeri. Antal hanner og hunner samt udbyttet af æg er vist i tabel 5.

Tabel 5. Laks fra Gudenåen 2022. Døde betegner de laks, der omkom før afstrygningstidspunktet. Benyttede betegner det antal laks, der er afstrøget for kønsprodukter.

	Indlagt	Døde	Genudsat	Benyttede	Ægvolumen, l
Hunner	29	0	9	29	30,0
Hanner	19	0	13	19	-
I alt	48	0	22	48	

20 af de 29 indlagte hunnlaks blev aflivet og der blev udtaget vævsprøver til analyse for anmeldeligt fiske sygdomme. 6 hanlaks blev aflivet efter afstrygning, da deres tilstand pga. sår og bid ikke tillod genudsætning. De resterende laks blev genudsat i Gudenå. Der blev indlagt 30 liter æg til klækning.

3.2 Indlægning og afstrygning – Skjern Å, Varde Å og Ribe Å

Til DCV-Skjern blev der hjembragt 103 laks fra Skjern Å, fordelt på 47 hunner og 56 hanner.

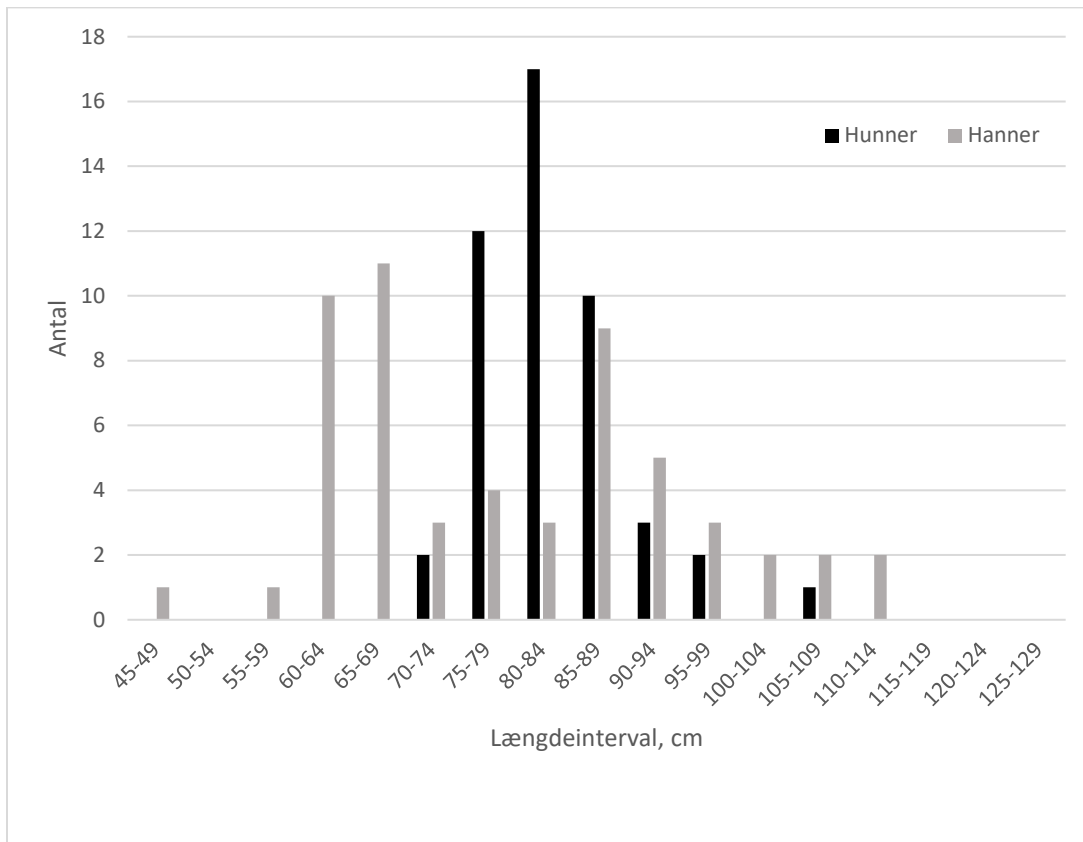
Fra Varde Å blev der afhentet 102 laks (51 hunner og 51 hanner), og fra Ribe Å 106 laks (50 hunner og 56 hanner) til DCV-Skjern. Længdefordelingerne af laks fra Skjern Å, Varde Å og Ribe Å er vist på figurerne 2, 3 og 4.

I 2021 indgik DCV en aftale med kommunerne langs Skjern Å om et ophjælpningsprojekt for ørrederne i Skjern Å. Baggrunden herfor var at antallet af ørreder igennem de senere år er faldet markant, og der nu er en reel bekymring for at bestanden er alvorlig truet. DCV's opgaver i programmet er at indfange ørredmoderfisk, genoptage produktionen af udsætningsørreder og udsætte forskellige aldersgrupper af ørreder på egnede steder i Skjern Å systemet. I december 2022 og januar 2023 har vi derfor elfisket i Skjern Å systemet for at indfange ørredmoderfisk til projektet. Længdefordelingen er vist på figur 5. Afstrøgne fisk og udbyttet af æg er vist i tabel 6.

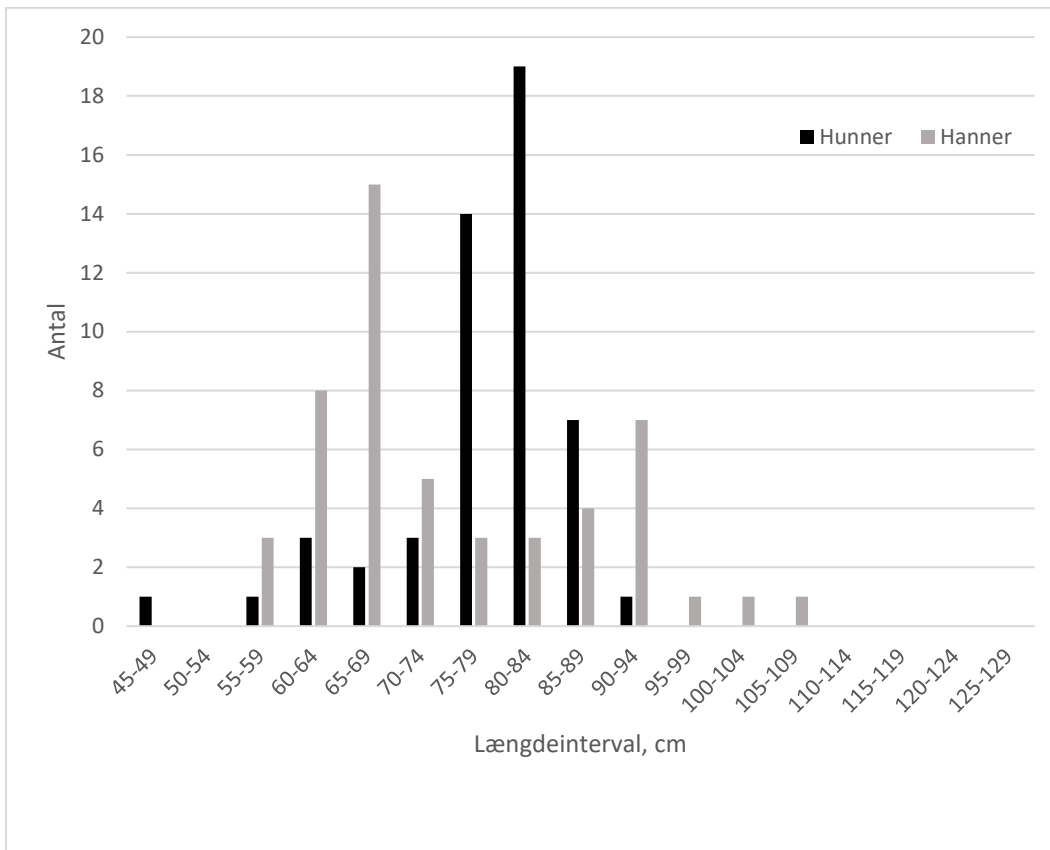
Tabel 6. Laks indlagt fra Skjern Å, Varde Å og Ribe Å, samt ørreder fra Skjern Å systemet i 2022. Udleget/ej strøget er udlegede fisk samt fisk kasseret af veterinære årsager eller pga. mistanke om undsluppet opdrætsslaks.

Vandløb	Hunner				Hanner	
	Afstrøget	Døde/ej strøget	Udleget/ej strøget	Ægvolumen, l	Afstrøget	Døde/ej strøget
Skjern Å	45	2	0	52,0	52	4
Varde Å	47	4	0	46,0	49	2
Ribe Å	45	5	0	47,0	52	4
I alt				145,0		
Skjern Å ørreder	42		0	11,5	43	0

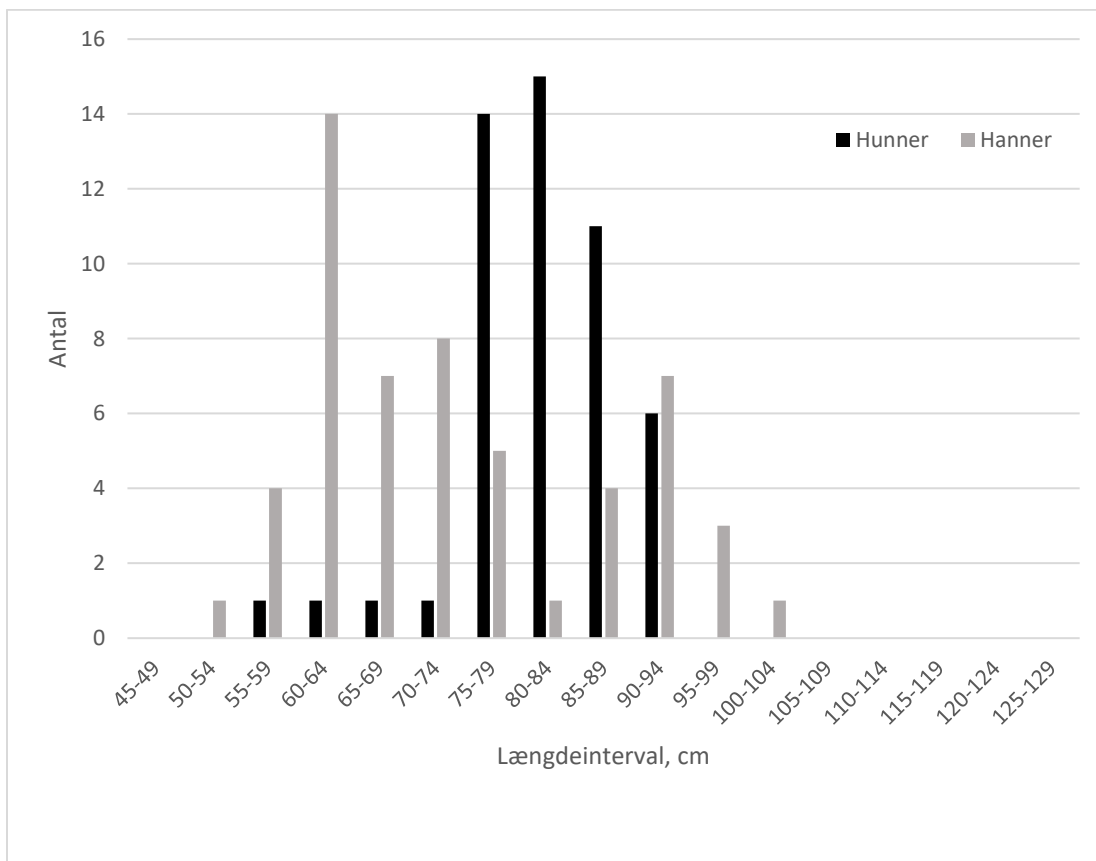
Der blev udtaget vævsprøver fra en delprøve af de afstrøgne hunlaks til veterinære test for anmeldeligt fisesygdomme. Alle prøverne blev fundet fri herfor.

Figur 2. Længdefordeling af laks fanget ved elfiskeri i Skjern Å 2022.

Figur 3. Længdefordeling af laks fanget ved elfiskeri i Varde Å 2022.

Figur 4. Længdefordeling af laks fanget ved elfiskeri i Ribe Å 2022.

3.5 Afstrygning af genbank

Genbanken er laks, hvis genetik stammer fra den vestsvenske elv Lagan. Æggene fra disse moderfisk opfylder et behov fra tyske samarbejdspartnere, der arbejder med vestsvenske stammer i Elben og Rhinen. Der blev i alt afstrøget 169 liter æg til salg som øjenæg i 2023.

4. Beholdning af fisk

4.1 DCV-Randers

Beholdningen af laks og ørreder per 31. december 2022 hos DCV-Randers fremgår af tabel 7.

Tabel 7. Beholdning af laks hos DCV-Randers per 31. december 2022.

Art/Oprindelse	Avlsfisk (genbank)	Ungfisk (til udsætning)
Laks/dansk	0	324.546
Laks/svensk	772	11.239
Ørreder/Skjern Å	207	11.194
I alt	979	445.800

Antallet af ungfisk opfylder efterspørgslen til udsætning.

4.2 DCV-Skjern

Fra 2020 foretages alle lakseudsætninger fra DCV-Skjern som ½-års udsætninger om efteråret, derfor er der ingen beholdning var af ungfisk ved årsskiftet.

5. Øvrige aktiviteter

5.1 Vandløbsrådgivning og konsulentopgaver

DCV udførte i 2022 vandløbsopgaver bestående af bl.a. fiskeundersøgelser, biomanipulation, udplantning af vandplanter, Screening af vandløb og gydebanks og effektundersøgelser i en række forskellige vandløb. Her skal nævnes smoltnevandringsundersøgelse med fælde (Rotary Srew Trap) i Omme Å for DTU Aqua, en omfattende screening af Vorgod Å for egnede steder til etablering af gydestryg for Ringkøbing Skjern Kommune samt projektledelse på renovering af gydebanks i Skjern Å for Naturstyrelsen. Desuden bistod vi med opfiskning af undslupne regnbueørreder efter et skybrud havde forårsaget oversvømmelse af et dambrug.

5.2 Aktiviteter i Tyskland

DCV har også i 2022 samarbejdet med flere tyske myndigheder og interesseorganisationer omkring ophjælpning af laksebestande i bl.a. Rhinen, Elben, Ems og Weser. Desuden er DCV involveret som konsulent i driften af et opdrætsanlæg, der producerer lakseungfisk til udsætning i vandløb i Nordrhein-Westfalen.

5.3 Mærkningsundersøgelser

Danmark

Som led i en generel plan om mærkning af udsætningsfisk, blev alle laks udsat i Skjern Å, Varde Å, Ribe Å og Kongeåen mærket med bortklipning af fedtfinnen (fedtfinneklip).

Tyskland

Til Stepenitz, et tilløb til Elben, blev der mærket 45.873 ½-års laks med fedtfinneklip. Til Nuthe, ligeledes et tilløb til Elben, blev der mærket 20.129 ½-års laks ved bortklipning af højre bugfinne.

5.4 Opdræt af aborrer

I 2022 ophørte DCV produktionen af aborreæg pga. manglende efterspørgsel. Den sidste levering bestod af 32 ægstreng. Aborremoderfiskene af de resterende aborremoderfisk blev 970 stk. solgt til forskellige put & take søer og 535 blev aflivet. DCV er ikke længere involveret i produktion af aborrer.

5.5 Laksens Hus

Informations- og videnscentret Laksens Hus er et resultat af en vækstpuljebevilling fra Ringkøbing Skjern Kommune og Herning Kommune til Danmarks Center for Vildlaks i 2016. Laksens Hus ved Skjern Å åbnede til fiskesæsonens start den 16. april 2017. Som et informations- og videnscenter servicerer Laksens Hus lystfiskere og andre interesserede med bl.a. nyeste viden om fiskeriet og lakse- og ørredbestandenes udvikling, salg af fiskekort mm., guideservice og demonstration af grej. Også i 2022 har aktiviteterne været mange med bl.a. arrangementer målrettet lystfiskere, journalister og erhvervslivet. Der er nu blandt laksefiskere en stor opmærksomhed omkring Laksens Hus og de aktiviteter der udgår herfra.

6. Personale

Det faste personale bestod i 2022 af:

Gert Holdensgaard, administrerende direktør.

Søren T. Thomassen, souschef.

Søren Larsen, afdelingsleder i Skjern.

Marc Skovby, fiske- og formidlingsassistent i Skjern.

Janus Lysdal, fiskemester, Randers.

John Andersen, produktionsmedarbejder, Randers.

Martin Skelmoose, produktionsmedarbejder, Skjern.

Timon Thimme, Fiskeassistent, Skjern (tiltrådt 15. september 2022).

Kenny Frost, formidlingskoordinator, Skjern.

Lene Carlsen, bogholder, Randers.

Philip Brun Pedersen, lærling, Randers.